

ZROZUMIENIE REGULACJI PRAWNEJ AUTONOMICZNYCH ROBOTÓW I SZTUCZNEGO INTELEKTU (AI)

Oleg Batyuk

doktor nauk prawnych, docent,

Profesor Katedry Prawa Karnego, postępowania i kryminalistyki

Kijowskiego Instytutu Własności Intelektualnej i Prawa

Uniwersytetu Narodowego "Odeska Akademia Prawna", (Kijów, Ukraina)

e-mail: batiukolegkiivponua@gmail.com

https://orcid.org/0000-0002-2291-4247

Streszczenie. W artykule naukowym autor na podstawie pojęć etymologicznych, regulacji prawnych, robota, sztucznej inteligencji oraz poglądów naukowych naukowców, którzy badali prawne aspekty robotyki i sztucznej inteligencji, proponuje własną definicję regulacji prawnych robotów autonomicznych i sztucznego intelektu (AI). Zauważa autor, że regulacja prawna sztucznego intelektu (AI) to nie tylko aktualne, ale również spóźniona, ponieważ gwałtowny rozwój robotyki zalewa wszystkie sfery ludzkiego życia. Dlatego celowe jest przede wszystkim natychmiastowe tworzenie grup roboczych, w skład których powinny wchodzić nie tylko prawnicy, naukowcy i praktycy, ale także specjaliści z zakresu informatyki, inżynierowie mechanicy i techniczni z zakresu robotyki i mechatroniki, specjaliści z zakresu ochrony zdrowia i medycyny. Na przykładzie Komitetu Rozwoju Sztucznego Intelektu na Ukrainie, który został utworzony przez Ministerstwo Transformacji Cyfrowej Ukrainy w 2020 roku. Po drugie, wprowadzić przez wszystkie podmioty inicjatywy ustawodawczej projekty rozporządzeń, w których jasno określą zmiany i uzupełnienia do obecnie skodyfikowanych ustaw w niektórych obszarach prawa: prawo konstytucyjne, prawo administracyjne, prawo cywilne, prawo komercyjne, prawo ochrony środowiska, prawo karne. Autor artykułu proponuje rozpoczęcie tworzenia jednolitych ram prawnych, które regulowałyby projektowanie, rozwój i wykorzystanie sztucznej inteligencji, co w istotny sposób wpływa na prawa człowieka, demokrację i praworządność. Uważamy również za celowe, aby nowo utworzone Ministerstwo Transformacji Cyfrowej Ukrainy zaproponowało Radzie Najwyższej Ukrainy wykonać konsolidację istniejących standardów poprzez interpretację norm, zasad i wartości już przyjętych w tej dziedzinie, czy też opracowanie projektu ustawy Ukrainy „O przyjęciu standardów niezbędnych dla ery cyfrowej”. Wreszcie, to podwaliny, na których można rozwijać szereg inicjatyw i narzędzi w różnych sektorach i dziedzinach działalności prawnej na Ukrainie.

Słowa kluczowe: prawo, człowiek, robot, sztuczny intelekt (AI), prawo, technologie informacyjne.

UNDERSTANDING OF THE LEGAL REGULATION OF AUTONOMOUS ROBOTS AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI)

Oleg Batiuk

*Candidate of Law Science, Associate Professor,
Professor of the Department of Criminal Law, Procedure and Criminalistics
Kyiv Institute of Intellectual Property and Law,
'Odessa Law Academy' National University, (Kyiv, Ukraine)
e-mail: batiukolegkiivponua@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-2291-4247>*

Abstract. The author offers his own definition of the concept of legal regulation of autonomous robots and artificial intelligence (AI) that is based on etymological concepts, legal regulation, robot, artificial intelligence and scientific views of scientists, who were exploring the legal aspects of robotics and artificial intelligence. The author notes that the legal regulation of artificial intelligence (AI) today is not only relevant, but too late because the rapid development of robotics is flooding all spheres of human life. That is why it is expedient, first, to create immediately the working groups, which should include not only lawyers, scientists and practitioners, but also specialists in the field of information technologies, mechanics, engineers and technicians in the field of robotics and mechatronics, specialists in the field of health and medicine. On the example of the Committee for the issues of development of the field of artificial intelligence in Ukraine, which was created by Ministry of Digital Transformation of Ukraine in 2020. Secondly, all subjects of the legislative initiative should introduce the projects of normative legal acts in which should clearly define changes and additions to the current codified laws in certain legal areas: constitutional law, administrative law, civil law, commercial law, environmental law, criminal law. The author of the article offers to start the creation of a single legal framework that could regulate the projecting, development and application of artificial intelligence, which significantly affect human rights, democracy and the rule of law. We also consider it expedient for the newly created Ministry of Digital Transformation of Ukraine to propose to the Verkhovna Rada of Ukraine to consolidate the existing standards with the help of the interpreting the norms, principles and values that have been already adopted in this area, or of the development of the Draft Law of Ukraine "On the adoption of standards that are necessary for the digital age".

Keywords: law, human, robot, artificial intelligence (AI), law of Ukraine, information technologies.

РОЗУМІННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АВТОНОМНИХ РОБОТІВ І ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (AI)

Олег Батюк

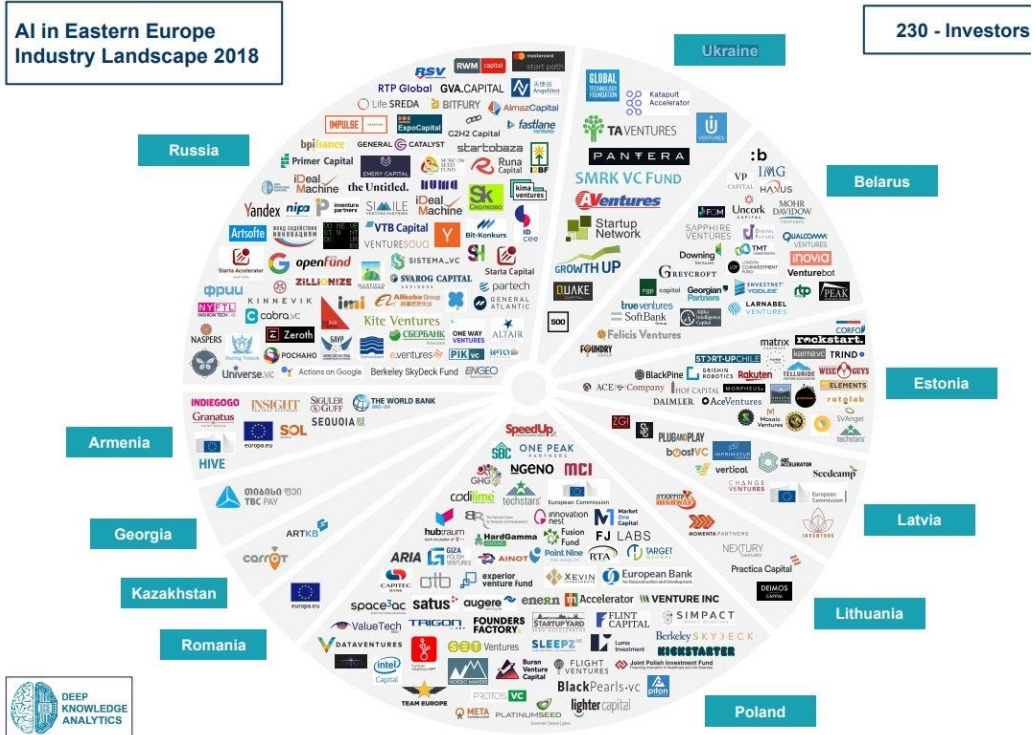
*кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального права, процесу і криміналістики
Київського інституту інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська Юридична Академія», (Київ, Україна)
e-mail: batiukolegkiivponua@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-2291-4247>*

Анотація. У науковій статті автор на основі етимологічних понять, правове регулювання, робот, штучний інтелект та наукових поглядів вчених які досліджували правові аспекти робототехніки та штучного інтелекту пропонує власне визначення поняття правового регулювання автономних роботів і штучного інтелекту (AI). Автор зазначає, що правове регулювання штучного інтелекту (AI) на сьогодні не лише є актуальним, а вже запізнаним оскільки стрімкий розвиток робототехніки заповнює усі сфери життя людини. Саме тому, доцільно, по-перше, негайно створювати робочі групи у які повинні входити не лише юристи науковці та практики, але й фахівці у галузі інформаційних технологій, інженери механіки і техніки у сфері робототехніки та мехатроніки, фахівці у сфері охорони здоров'я та медицини. На прикладі Комітету з питань розвитку сфери штучного інтелекту в Україні, який був створений Міністерством цифрової трансформації України у 2020 році. По-друге вносити усіма суб'єктами законодавчої ініціативи проекти нормативно-правових актів в яких чітко визначати зміни і доповнення до чинних кодифікованих законів у певних правових галузях: конституційному праві, адміністративному праві, цивільному праві, господарському праві, екологічному праві, кримінальному права. Автор статті пропонує започаткувати створення єдиної правової бази, яка б могла регулювати проектування, розробку і застосування штучного інтелекту, які суттєво впливають на права людини, демократію та верховенство закону. Вважаємо також доцільно новоствореному Міністерству цифрової трансформації України запропонувати Верховній Раді України провести консолідацію існуючих стандартів за допомогою інтерпретації норм, принципів і цінностей, вже прийнятих в цій галузі, або розробки Проект Закону України «Про прийняття стандартів, необхідних для цифрової епохи». Нарешті, це заклало б основу, на якій можна було б розвивати ряд ініціатив та інструментів в різних секторах та сферах правової діяльності в Україні.

Ключові слова: право, людина, робот, штучний інтелект (AI), закон, інформаційні технології.

Problem statement (description of the analyzed problem in general and its connection with important scientific or practical tasks). The rapid development of information technology, especially in the last decade, prompts humanity to think about the important question: "Is artificial intelligence a helper of man or a threat to the destruction of civilization Homo sapiens?". The daily use of the results of information technology translates the question of the dominance of autonomous robots and artificial

intelligence over human consciousness from the fantastic plane to everyday life. According to a study conducted by Deep Knowledge Analytics in 2019, Ukraine was one of the leaders in Eastern Europe in the field of IT development. At that time, it was emphasized that the best schools of artificial intelligence outside Silicon Valley are considered to be Russian, Ukrainian and Belarusian. These countries are a global source of innovation in artificial intelligence and related technologies (Figure 1).

It is worth noting that the Israeli historian Yuval Noah Harari during a discussion at the World Economic Forum in Davos warned about the dangers of the arms race in the field of artificial intelligence (AI). "The problem with artificial intelligence compared to nuclear weapons is that the dangers are less obvious and some players see huge benefits from using AI. As for atomic bombs, everyone knew that their use would lead to the end of the world. It is impossible to win a full-scale nuclear war. In the case of AI, many people think - and there are good reasons for this - that the AI arms race can be won. And it's very dangerous, because in that case there is a lot more temptation to win this race to start dominating the world," Harari said.

The first research and activities on various aspects of artificial intelligence and law began in the 1970s and 1980s, so in 1984 the American researcher Anne Gardner defended her dissertation at Stanford University on "The approach of artificial intelligence to the legal basis" (An artificial intelligence approach to legal reasoning).

It should be noted that over the last decade, the Council of Europe has assessed and predicted the impact of digital technologies on human rights, democracy and the rule of law. The Council of Europe has developed appropriate legal instruments and strategies for managing the Internet to ensure that our society and individuals reap the full benefits of innovative practices. Among these technologies, which are based on

artificial intelligence (AI), differ from traditional computer applications in their autonomy. These technologies, which are increasingly used in a wide range of public and private services, offer great opportunities for development, but also raise important and complex ethical, legal, political and economic issues.

Analysis of recent publications on the issue and identification of previously unresolved parts of the overall problem. It is worth noting that research on the legal regulation of artificial intelligence has been the subject of research by both Ukrainian and foreign scientists. In particular, the place and role of information resources in the modern world, theoretical and methodological problems of development of the national information space, issues of protection of information sovereignty of Ukraine in the conditions of strengthening of global influences were investigated by O.C. Onishchenko, VI Popik, VM Mountain. Some aspects of the essence of the information picture of the world in terms of the current state and prospects of technological development of society analyzed OG Danilyan and OP Beak. The problems of the danger of artificial intelligence were raised in the works of foreign scientists: S. Hawking, A. Newell, G. Simon, M. Minsky, D. McCarthy, E. Musk, E. Mack Nick Bostrom, T. Prescott, H. Price, D. Klan, K. Olav Elesfen, J.- Batiste Moore and others.

The purpose of the article is to analyze the existing views of Ukrainian and foreign scientists on the formation of legal regulation of autonomous robots and artificial intelligence in order to develop proposals to improve existing legislation of Ukraine based on the implementation of regulations of the Council of Europe on legal regulation of autonomous robots and artificial intelligence.

Presentation of the main material of the study with a full justification of the obtained scientific results.

The dictionary of foreign words defines the term "regulate" (Latin *regulo*) as: 1) to subdue a certain order, rule, order; 2) to establish the correct, necessary for work interaction of parts of the mechanism, the device, the device, etc .; 3) do something to get the right indicators, the right degree of something (Dictionary of Foreign Words, 1988, p. 432). The Legal Dictionary notes: "Legal regulation - the regulation of social relations, carried out through law and the whole set of legal means" (Legal Dictionary, 1974, p. 589). According to the "Great Legal Dictionary", legal regulation - the process of state influence on public relations through legal norms; based on the subject and method of legal regulation (*Big Legal Dictionary, 1999, p. 524*).

A robot is an automatic device designed to perform production and other operations that are usually performed directly by humans (<https://uk.wikipedia.org/wiki/Робот>)

Some work on the development of legal standards in this area is underway in East Asia and the United States. However, the most practical measures in this area are currently being taken in the European Union. On 16 February 2017, the European Parliament adopted Resolution 2015/213 (INL) on the civil law regulation of robotics with recommendations for the European Commission (2015/2103). (INL) (*European Parliament resolution of 16 February 2017*).

It should be noted that O. Kryvetsky in his work on the topic: "On the problem of legal regulation of artificial intelligence" notes that the issue of legal regulation of artificial intelligence systems, which over time can flood all spheres of human existence, is currently relevant and urgent. Many analysts believe that these artificial intelligence systems have the potential to save thousands or even tens of thousands of lives each year

when deployed widely, with a very small and acceptable error rate. And possible excesses due to autonomous systems should be considered as side effects caused by many drugs. Experts note that in the future, during court hearings, the artificial intelligence system will greatly facilitate the work of judges and can be an excellent replacement for the same lie detector (polygraph), the use of which is not always convenient during the trial.

However, in our opinion, we believe that the legal regulation of artificial intelligence (IT) is not only relevant today, but also overdue because the rapid development of robotics is flooding all spheres of human life. That is why it is expedient, first of all, to immediately create working groups which should include not only lawyers, scientists and practitioners, but also specialists in the field of information technology, mechanical and technical engineers in robotics and mechatronics, healthcare professionals and medicine. On the example of the Committee for the Development of Artificial Intelligence in Ukraine, which was established by the Ministry of Digital Transformation of Ukraine in 2020.

Secondly, to introduce by all subjects of the legislative initiative in Ukraine draft regulations in which to clearly define changes and additions to the current codified laws in certain legal areas: constitutional law, administrative law, civil law, commercial law, environmental law, criminal law rights.

Note that the European Parliament has considered the draft Resolution on the legal status of robots as an "electronic person (electronic person)". The draft resolution proposes to place the main responsibility on the manufacturer and to oblige the manufacturers and owners of such unmanned vehicles to have insurance. However, it also provides for the division of responsibilities between the manufacturer and the owner, depending on the situation. The document provides for the granting of robots with the status of "electronic personalities" who have specific rights and responsibilities. The resolution sets out general ethical principles for the development of robotics and artificial intelligence for use in civil society, which must be taken into account in the social, environmental and human health effects of robotics and could ensure that robots comply with legal, ethical and safety standards. For example, with regard to safety issues, the Resolution provides an obligation for robot developers to integrate an emergency switch into the mechanism in order to disable them immediately in emergencies. In general, the Resolution aims to regulate the legal status of robots in human society, which proposes:

1. create a special European Agency for Robotics and Artificial Intelligence;
2. give a normative definition of "reasonable autonomous work";
3. to develop a system of registration of the most advanced robots together with a system of their classification;
4. oblige robot developers to provide guarantees of no risk of injury or damage from robots;
5. develop a new structure of reports for companies that need robots on the impact of robotics and artificial intelligence on the economic performance of companies (*European Parliament will discuss the legal status of robots, 2017*).

It is worth emphasizing that Professor M. Karchevsky in his scientific works on the topic: "The main problems of legal regulation of socialization of artificial intelligence" notes that the actualization of the legal regulation of socialization of artificial intelligence requires the organization of appropriate scientific discourse. One

possible solution to this problem is to formulate key questions, the answers to which are of strategic importance for the problem under study. Three key questions on the legal support of artificial intelligence and the following answers to them are proposed. Should the development of artificial intelligence be banned or regulated? Despite the risk of dangers, an absolute ban on the development of artificial intelligence systems is impossible, legal regulation in this area should provide incentives for socially efficient use of technology and minimize the risks of technology abuse. What will be the legal regulation in the field of robotics? The classic "developer-owner-user" scheme is relevant and in demand for the modern level of technology. The complexity of technology will require a transition to a new, more complex scheme of legal regulation. Most likely, the legal regulation of the socialization of artificial intelligence will go from considering the robot as an object of relations to endowing it with rights and responsibilities. If jobs get rights and responsibilities, how will the justice system change? In addition to traditional justice, we can talk about the emergence of two new types, conditionally call them "mixed justice" and "artificial intelligence justice". The functioning of the latter will provide counteraction to works that pose a threat to social development and stability. Most likely, the justice of artificial intelligence will be created on the basis of robots. The creation of such a system involves the generalization into clear algorithms of experience gained during the existence of traditional justice (*Karchevsky M. The main problems of legal regulation of the socialization of artificial intelligence*).

In our opinion, it is difficult to agree with some statements of Professor M. Karchevsky, because the first right step should be to stop the attitude to artificial intelligence as a subject of science fiction and start thinking about it as part of reality, which we or our descendants may sooner or later to face.

It is worth emphasizing that scientists from the United States and the EU express completely opposite views on this issue. Jeff Clune, a researcher at the University of Wyoming, believes that in the future, artificial intelligence will be created, at least one that will not yield to humanity, even if it takes centuries. The same opinion is shared by the representative of the Brazilian Institute of Robotics Kai Olav Ellefsen (Kai Olav Ellefsen). However, Jean-Baptiste Mouret, an associate professor at the French research institute INRIA, disagrees with his colleagues. He believes that progress in some areas (such as face recognition) does not mean that we are close to creating advanced artificial intelligence. At the same time, the further development of artificial intelligence will only benefit humanity, because the existing autonomous systems are not smart enough to make the right decisions in difficult situations. According to DARPA employee Gill Pratt, who is responsible for organizing the competition for the best universal lifeguard robot design, we should not be afraid of a machine uprising. To perform the same task, the most modern robot will need an average of 100 times more energy than an animal. This, in turn, does not allow for long battery life from the built-in battery (*Scientists' assessment of the dangers of artificial intelligence 2015*).

According to H. Price, cars may simply be indifferent to us, which will cause catastrophic consequences. One of the most famous futurists to date, Ray Kurzweil, predicts that by 2029 the computer will be able to pass the Turing test, which, in his opinion, will prove his intelligence (*Lachman K. 2012*).

Conclusions and prospects for further research.

After analyzing the opinions of scientists on the legal regulation of artificial intelligence, we note that it is advisable in Ukraine to make significant progress in developing its feasibility study of the legal framework by November 2022 in order to begin in January 2023 to reflect on elements of the legal framework. consultations with many stakeholders. We propose to initiate the creation of a legal framework that could regulate the design, development and application of artificial intelligence, which significantly affect human rights, democracy and the rule of law. We also consider it expedient for the newly created Ministry of Digital Transformation of Ukraine to propose to the Verkhovna Rada of Ukraine to consolidate existing standards by interpreting norms, principles and values already adopted in this area or draft the Law of Ukraine "On Adoption of Standards Necessary for the Digital Age". Finally, it would lay the foundation on which to develop a number of initiatives and tools in various sectors and areas of legal activity in Ukraine.

References:

1. Lokshyna S. (1988) *Kratkyy slovar' ynostrannykh slov*. 10-e yzd., ster. M.: Rus. yaz., 1988. 632 s.
2. European Parliament resolution of 16 February 2017. (2017) Electronic resource: . <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017IP0051>
3. Kryvets'kyi O. (2018) *Do problemy pravovoho rehulyuvannya shtuchnoho intelektu. Hromads'ka dumka pro pravotvorennya*. S.15-19
4. Yevroparlament obhovoryt' pravovyy status robotiv (2017). *Elektronyy resurs*: URL. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2017/01/12/7060010>
5. *Uchenye po-raznomu otsenyvayut opasnost' yskusstvennoho yntellekta* (2015). *Elektronyy resurs*: URL. https://www.thg.ru/technews/20150514_114942.html
6. Lakhman Konstantyn. *Stoyt ly boyat'sya yskusstvennoho yntellekta?* (2012) *Elektronyy resurs*: URL. http://polit.ru/article/2012/12/16/ai_fears

РОЗУМІННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АВТОНОМНИХ РОБОТІВ І ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (АІ)

Постановка проблеми (опис проблеми, що аналізується, у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями). Стрімкий розвиток інформаційних технологій, особливо в останнє десятиліття, спонукає людство замислитися над важливим питанням: «Чи є штучний інтелект помічником людини чи загрозою знищення цивілізації Homo sapiens?». Щоденне користування результатами інформаційних технологій переводить питання домінації автономних роботів та штучного інтелекту над свідомістю людини з фантастичної площини у повсякдення. Саме згідно з даними дослідження, проведеного компанією Deep Knowledge Analytics в 2019 році, Україна була одним з лідерів в Східній Європі в області розробки ІТ. Тоді наголошувалося, що кращими школами штучного інтелекту за межами Кремнієвої долини вважаються російські, українські і білоруські. Ці країни є глобальним джерелом інновацій в області штучного інтелекту і пов'язаними з ним технологіями (мал 1.)

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невіршених раніше частин загальної проблеми. Доцільно зауважити, що наукові дослідження правового регулювання штучного інтелекту були предметом досліджень як українських та і закордонних науковців. Зокрема місце і роль інформаційних ресурсів у сучасному світі, теоретичні та методичні проблеми розвитку національного інформаційного простору, питання захисту інформаційного суверенітету України в умовах посилення глобальних впливів досліджували О.С. Онищенко, В.І. Попик, В.М. Горювий. Окремі аспекти сутності інформаційної картини світу з точки зору сучасного стану й перспектив технологічного розвитку суспільства аналізували О.Г. Данильян і О.П. Дзьобань. Проблеми саме небезпеки штучного інтелекту порушували у своїх працях зарубіжні вчені: С. Хокінг, А. Н'юел, Г. Саймон, М. Мінський, Д. Маккарті, Е. Маск, Е. Мак Нік Бостром, Т. Прескотт, Х. Прайс, Д. Клан, К. Олав Елесфен, Ж.-Батист Муре та інші.

Формулювання мети статті є аналіз існуючих точок зору українськи та зарубіжних науковців щодо формування правового регулювання автономних роботів і штучного інтелекту метою вироблення пропозицій по удосконалення чинного законодавства України на основі імплементації нормативно-правових актів Ради Європи щодо стосуються питань правового регулювання автономних роботів і штучного інтелекту .

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Словник іноземних слів визначає термін «регулювати» (лат. *regulo*) як: 1) підкоряти певному порядку, правилу, упорядковувати; 2) встановлювати правильну, необхідну для роботи взаємодію частин механізму, пристрою, апарату і т. п.; 3) робити щось для отримання потрібних показників, потрібного ступеня чогось (*Словарь иностранных слов, 1988, с. 432*). Юридичний словник відзначає: «Правове регулювання – регулювання суспільних відносин, що здійснюється за допомогою права та всієї сукупності правових засобів» (*Юридичний словник, 1974, с. 589*). Відповідно до «Великого юридичного словника», правове регулювання – процес впливу держави на суспільні відносини за допомогою юридичних норм; ґрунтується на предметі і методі правового регулювання (*Большой юридический словарь, 1999, с. 524*).

Робот – автоматичний пристрій, що призначений для виконання виробничих та інших операцій, які зазвичай виконувались безпосередньо людиною (<https://uk.wikipedia.org/wiki/Робот>)

Певна робота з розробки правових стандартів в цій сфері ведеться в країнах Східної Азії та США. Проте найбільш практичні заходи в цій сфері, наразі, вживаються в Європейському Союзі. Європейський Парламент 16 лютого 2017 р. ухвалив Резолюцію 2015/2103(INL) щодо цивільно-правового регулювання робототехніки з рекомендаціями для Європейської Комісії (англ. *European Parliament resolution of 16 February 2017 with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103(INL)) (European Parliament resolution of 16 February 2017)* .

Доцільно зауважити, що О. Кривецький у своїй роботі на тему: «До проблеми правового регулювання штучного інтелекту» зазначає, що питання правового регулювання систем штучного інтелекту, який із часом може

заповнити усі сфери буття людини, наразі є актуальним і невідкладним. Багато хто з аналітиків переконані, що ці системи штучного інтелекту потенційно здатні зберігати тисячі або навіть десятки тисяч життів щороку, коли їх буде широко розгорнуто, з дуже малим і прийнятним відсотком помилок. А можливі ексцеси з вини автономних систем повинні розглядатися так, як розглядаються побічні ефекти, що викликаються багатьма ліками. Експерти відзначають, що у перспективі, під час судових засідань системи штучного інтелекту значно полегшать роботу суддів і можуть стати відмінною заміною того ж детектора брехні (поліграфа), використання якого не завжди зручно під час судового розгляду справи (*Кривецький О. 2018*).

Проте на наш погляд, вважаємо, що правове регулювання штучного інтелекту (ІТ) на сьогодні не лише є актуальним, а вже запізнілим оскільки стрімкий розвиток робототехніки заповняє усі сфери життя людини. Саме тому, доцільно, по-перше, негайно створювати робочі групи у які повинні входити не лише юристи науковці та практики, але й фахівці у галузі інформаційних технологій, інженери механіки і техніки у сфері робототехніки та мехатроніки, фахівці у сфері охорони здоров'я та медицини. На прикладі Комітету з питань розвитку сфери штучного інтелекту в Україні, який був створений Міністерством цифрової трансформації України у 2020 році.

По-друге, вносити усіма суб'єктами законодавчої ініціативи в Україні проекти нормативно-правових актів в яких чітко визначати зміни і доповнення до чинних кодифікованих законів у певних правових галузях: конституційному праві, адміністративному праві, цивільному праві, господарському праві, екологічному праві, кримінальному права.

Зауважимо, що Європейський парламент взяв до розгляду проект Резолюції про правовий статус роботів як "електронної особистості (електронної особи)". Проектом Резолюції пропонується покласти основну відповідальність на виробника та зобов'язати виробників та власників таких безпілотних автомобілів мати страхівку. Однак він також передбачає розподіл відповідальності між виробником і власником, залежно від ситуації. Документ передбачає наділення роботів статусом "електронних особистостей", які мають специфічні права і обов'язки. Резолюція встановлює загальні етичні принципи розвитку галузі робототехніки і штучного інтелекту для використання в громадянському суспільстві, які мають бути враховані при соціальному, екологічному впливі й впливі на здоров'я людей робототехніки і могли б забезпечити відповідність дій роботів правовим, етичним стандартам і стандартам безпеки. Наприклад, стосовно питань безпеки Резолюція передбачає зобов'язання для розробників роботів інтегрувати в механізм аварійний вимикач з метою їх миттєвого відключення в надзвичайних ситуаціях. В цілому Резолюція має на меті врегулювати правове становище роботів у людському суспільстві, для чого пропонується:

1. створити спеціальне Європейське агентство з робототехніки і штучного інтелекту;
2. дати нормативне визначення "розумному автономному роботу";
3. розробити систему реєстрації найбільш просунутих роботів разом із системою їх класифікації;
4. зобов'язати розробників роботів надавати гарантії відсутності ризику отримання травм або шкоди від роботів;

5. розробити нову структуру звітів для компаній, які потребують роботів, про вплив робототехніки і штучного інтелекту на економічні результати компаній (*Європарламент обговорить правовий статус роботів, 2017*).

Доцільно наголосити, що професор Карчевський М. у науковій праці на тему: «Основні проблеми правового регулювання соціалізації штучного інтелекту» зазначає, що актуалізація проблематики правового регулювання соціалізації штучного інтелекту вимагає організації відповідного наукового дискурсу. Один з можливих шляхів розв'язання даного завдання полягає у формулюванні ключових питань, відповіді на які мають стратегічне значення для досліджуваної проблеми. Пропонується три ключових питання щодо правового забезпечення штучного інтелекту та наступні варіанти відповідей на них. Розвиток штучного інтелекту необхідно заборонити чи регулювати? Попри ризик небезпек, абсолютна заборона розробки систем штучного інтелекту є неможливою, правове регулювання в даній сфері має забезпечувати стимулювання соціально ефективного використання технологій та мінімізацію ризиків зловживання технологією. Яким буде правове регулювання в сфері робототехніки? Актуальною та затребуваною для сучасного рівня технологій є класична схема «розробник-власник-користувач». Ускладнення технологій вимагатиме переходу до нової, більш складної схеми правового регулювання. Скоріше за все правове регулювання соціалізації штучного інтелекту пройде шлях від розгляду робота як об'єкта відносин до наділення його правами та обов'язками. Якщо роботи отримають права та обов'язки, як зміниться система юстиції? Крім традиційної юстиції можна буде казати про появу двох нових видів, умовно назвемо їх «змішана юстиція» та «юстиція штучного інтелекту». Функціонування останньої буде забезпечувати протидію роботам, що представляють загрозу для соціального розвитку та стабільності. Скоріше за все юстиція штучного інтелекту буде створена на основі роботів. Створення такої системи передбачає узагальнення в чіткі алгоритми досвіду, отриманого за час існування традиційної юстиції (*Карчевський М.В. Основні проблеми правового регулювання соціалізації штучного інтелекту*).

На наш погляд, важко погодитись із окремими твердженнями професора М. Карчевського, оскільки першим правильним кроком має бути припинення ставлення до штучного інтелекту як до предмету наукової фантастики і почати думати про нього як про частину реальності, з якою ми або наші нащадки можуть рано чи пізно стикнутися.

Доцільно наголосити, що учені з США та країн ЄС висловлюють абсолютно протилежні точки зору з цього питання. Дослідник з університету Вайомінга Джеф Клан (Jeff Clune) вважає, що в майбутньому буде створений штучний інтелект, щонайменше такий, що не поступатиметься людству, нехай навіть на це підуть цілі століття. Такої ж думки дотримується представник Бразильського інституту робототехніки Кай Олав Елесфен (Kai Olav Ellefsen). Проте, Жан-Батист Муре (Jean-baptiste Mouret), доцент французького науково-дослідного інституту INRIA, не згоден зі своїми колегами. Він вважає, що прогрес в окремих сферах (наприклад, розпізнавання обличчя) ще не говорить, що ми близькі до створення просунутого штучного інтелекту. В той же час, подальший розвиток штучного інтелекту піде лише на користь людству, оскільки існуючі автономні системи недостатньо розумні, щоб приймати правильні рішення в складних ситуаціях. На думку співробітника DARPA Гілла Претта (Gill Pratt), що відповідає за

організацію конкурсу на кращий дизайн універсального робота рятувальника, поки нам не варто опасатися повстання машин. Для виконання одного і того ж завдання найсучаснішому роботіві знадобиться в середньому у 100 разів більше енергії, ніж тварині. Це, у свою чергу, не дозволяє забезпечити тривалий час автономної роботи від вбудованого акумулятора (*Оцінка вченими небезпеки штучного інтелекту 2015*).

За словами Х. Прайса, машини, можливо, будуть просто байдужі до нас, що спричинить катастрофічні наслідки. Один з найбільш відомих на сьогоднішній момент футурологів Рей Курцвейл передбачає, що до 2029 року комп'ютер зможе пройти тест Т'юринга, що, на його думку, доведитиме у нього наявність розуму (*Лахман К. 2012*).

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Провівши аналіз думок науковців щодо правового регулювання штучного інтелекту зауважимо, що доцільно в Україні вже нагально домогтися істотного прогресу в розробці свого техніко-економічного обґрунтування правової бази до листопада 2022 року з метою почати в січні 2023 року роздуми про елементи правової бази, які стануть предметом широких консультацій за участю багатьох зацікавлених сторін. Пропонуємо започаткувати створення правової бази яка б могла регулювати проектування, розробку і застосування штучного інтелекту, які суттєво впливають на права людини, демократію та верховенство закону. Вважаємо також доцільно новоствореному Міністерству цифрової трансформації України запропонувати Верховній Раді України провести консолідацію існуючих стандартів за допомогою інтерпретації норм, принципів і цінностей, вже прийнятих в цій галузі, або розробки Проект Закону України «Про прийняття стандартів, необхідних для цифрової епохи». Нарешті, це заклало б основу, на якій можна було б розвивати ряд ініціатив та інструментів в різних секторах та сферах правової діяльності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Локшина С. (1988) Краткий словарь иностранных слов. 10-е изд., стер. М.: Рус. яз., 1988. 632 с.
2. European Parliament resolution of 16 February 2017. (2017) Electronic resource: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017IP0051>
3. Кривецький О. (2018) До проблеми правового регулювання штучного інтелекту. Громадська думка про правотворення. С.15-19
4. Європарламент обговорить правовий статус роботів (2017). Електронний ресурс: URL. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2017/01/12/7060010>
5. Ученые по-разному оценивают опасность искусственного интеллекта (2015). Електронний ресурс: URL. https://www.thg.ru/technews/20150514_114942.html
6. Лахман Константин. Стоит ли бояться искусственного интеллекта? (2012) Електронний ресурс: URL. http://polit.ru/article/2012/12/16/ai_fears